

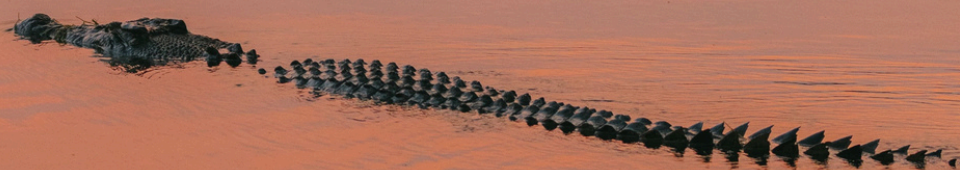
POLISH

Yellow
Water
Cruises

NGURRUNGURRUDJBA

Billabong Yellow Water, Park Narodowy Kakadu

Własność Yellow Water Cruises — prosimy o pozostawienie tego przewodnika na pokładzie po zakończeniu rejsu.

WGLĄD KULTUROWY I HISTORYCZNY

Pochodzenie nazwy: Ngurrungurrudjba to bininjijska nazwa określająca Yellow Water. Jej dokładne pochodzenie nie jest jednoznaczne, ale łączy się z naturalnymi zjawiskami takimi jak ruchy bawołów, kwitnienie roślin oraz woda zabarwiona taninami.

Klany lokalne: Teren ten jest ojczyzną klanu Murumburr i stanowi ważne miejsce dla tradycyjnych polowań, zbieractwa oraz obrzędów związanych z Dreaming – świętymi opowieściami i miejscami przodków.

KONTEKST GEOGRAFICZNY

Ngurrungurrudjba leży u ujścia strumienia Jim Jim Creek i odgrywa kluczową rolę w ekosystemie rzeki South Alligator River. Dzięki połączeniu z systemem rzeczny wspiera ona zróżnicowane siedliska i gatunki, stanowiąc jeden z najcenniejszych obszarów wodnych w całym Kakadu.

BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA PRZYRODY

Uwaga na dziką faunę: W Kakadu żyje ponad 10 000 krokodyli, dlatego bezpieczeństwo w pobliżu wody jest absolutnym priorytetem.

Zwiedzający powinni zachować bezpieczny dystans i przestrzegać zaleceń, by chronić zarówno siebie, jak i dzikie zwierzęta.

Szacunek dla kultury: Z uwagi na ogromne znaczenie duchowe i kulturowe tego miejsca, odwiedzających zachęca się do okazywania szacunku wobec ziemi, jej historii i ludzi, by wspólnie dbać o zachowanie przyrody i dziedzictwa kulturowego.

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Gady: Billabong stanowi siedlisko dla ponad 132 gatunków gadów, w tym potężnego krokodyla równikowego (Ginga) i licznych gatunków węży – dowód niezwykle bogactwa biologicznego tego regionu.

Ptaki: Ngurrungurrudjba jest domem dla ponad 60 gatunków ptaków wodnych, co czyni to miejsce jednym z najlepszych punktów obserwacyjnych w całym Kakadu. Spotkać tu można m.in. bielika australijskiego (White-bellied Sea Eagle) oraz wiele gatunków ptaków migrujących, które podkreślają globalne znaczenie tego ekosystemu.

ZNACZENIE KULTUROWE

Ngurrungurrudjba to wyjątkowe miejsce, łączące kulturę bininjijską z niezwykle pięknym przyrodą Kakadu.

Stanowi żywe dziedzictwo, które pozwala odwiedzającym głębiej zrozumieć i docenić bogactwo duchowe oraz przyrodnicze tej krainy.

ZAANGAŻOWANIE ODWIEDZAJĄCYCH

Wycieczki i programy edukacyjne prowadzone przez lokalnych przewodników pomagają pogłębić wiedzę gości o ekologicznej i kulturowej wartości Ngurrungurrudjba. Promują one zrównoważoną turystykę, szacunek dla dzikiej przyrody oraz świadomość światowego znaczenia tego wyjątkowego miejsca.

KROKODYL RÓWNIKOWY (SŁONOWODNY)

W języku bininjijskim nazywamy go *Ginga*!

NAJWIĘKSZE GADY

Krokodyle słonowodne, nazywane potocznie *salties*, to największe żyjące gady na świecie. Samce w Kakadu często osiągają długość ponad 5 metrów (16 stóp).

ZIMNOKRWIŚCI

Jako organizmy ektotermiczne, polegają na zewnętrznych źródłach ciepła, by regulować temperaturę ciała. Często można je zobaczyć wygrzewające się na słońcu wzdłuż brzegów rzek i *billabongów*.

TERYTORYALNE ZACHOWANIA

Samce są wyjątkowo terytorialne, szczególnie w okresie godowym (od listopada do kwietnia). Samice wówczas budują gniazda i składają od 40 do 60 jaj.

KROKODYLE ISTNIEJĄ OD PONAD 200 MILIONÓW LAT, CO CZYNI JE JEDNYMI Z NAJSTARSZYCH ŻYWYCH ISTOT NA ZIEMI!

DRAPIEŻNIKI SZCZYTOWE

- Jako drapieżniki szczytowe, krokodyle stoją na samym szczycie łańcucha pokarmowego.
- Młode i świeżo wyklute osobniki żywią się małymi rybami,
- natomiast dorosłe krokodyle zjadają wszystko, co są w stanie obezwładnić — od drobnych zwierząt po duże ssaki.
- To niezwykle cierpliwi i podstępni łowcy, potrafiący długo pozostawać nieruchomo w wodzie, by błyskawicznie zaatakować ofiarę potężnym uderzeniem.

Mięso krokodyla stanowi lokalny przysmak wśród Bininj. Zazwyczaj wybiera się mniejsze osobniki — są łatwiejsze do upolowania (niewielu odważyłoby się stawić czoła gadzinie ważącej tonę!).

Natomiast jelita krokodyla są tradycyjnie zarezerwowane dla starszyszy — nadziewane tłuszczem krokodylim i pieczone, stanowią wyjątkowy, aromatyczny przysmak.

OCHRONA GATUNKU

W latach 70. XX wieku krokodyle słonowodne w Kakadu były na skraju wyginięcia wskutek intensywnych polowań. Obecnie są gatunkiem chronionym, dzięki czemu ich populacja znacząco się odrodziła.

Rodzime gatunki występujące w Billabongu Yellow Water

Krokodyl słonowodny

Największy i najbardziej pierwotny gad — *Ginga* — tradycyjnie był łowiony dla mięsa. Jelita zarezerwowane są dla starszyszy, nadziewane tłuszczem krokodylim i pieczone na ogniu.

Gęś białoczarna

Bamaru doskonale czuje się na terenach podmokłych. Spożywana po okresie „tuczenia” kasztanami wodnymi, tradycyjnie pieczona nad żarem z wysuszonych owoców *pandanusa*, które nadają potrawie charakterystyczny aromat.

Barramundi

Namarnkol — słynna ryba z Kakadu, ulubiona wśród wędkarzy. Tradycyjnie pieczona na węglach; najobficiej występuje, gdy kończy się pora deszczowa.

Namorzyny słodkowodne

Lokalnie znane jako „*Itchy Bush*” (śwędzący krzew), rosną w wodach o niskim zasoleniu. Stanowią kluczowe miejsca rozrodu ryb i znacząco wzbogacają różnorodność biologiczną *billabongu*.

Zimorodek lazurowy

Nieśmiały ptak o intensywnie błękitnym upierzeniu i jaskrawo pomarańczowej piersi. Szybkuje nisko nad potokami i billabongami, nurkując w poszukiwaniu małych ryb.

Zimorodek leśny

Olśniewające niebiesko-białe upierzenie, zwinnie lot i doskonały wzrok. Poluje na owady i gady z leśnych punktów obserwacyjnych, wydając melodyjne, donośne odgłosy.

Zimorodek święty

Dzięki intensywnie błękitno-rdzawemu upierzeniu, zimorodek święty doskonale czuje się wzdłuż billabongów i cieków wodnych Kakadu.

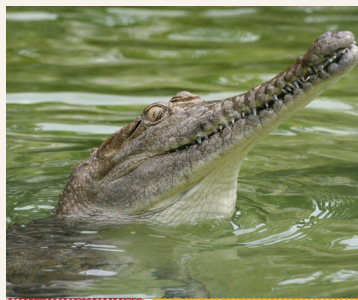
Zimorodek mały

Pomimo niewielkich rozmiarów, ten ptak zachwyca intensywnym ubarwieniem i niezwykłą zwinnością w polowaniu — jego mała postać skrywa mistrzowskie umiejętności łowieckie.

Kukabura modroskrzydła

Podczas sezonowych wypaleń traw chwytają owady wypłoszone przez ogień. Rodzina tego gatunku potrafi zamieszkiwać tę samą dziuplę przez nawet 15 lat.

Krokodyl słodkowodny

Wyróżnia się węższym pyskiem i współistnieje ze swoim bardziej znanym kuzynem – krokodylem słonowodnym.

Wąż wodny

Nawarndak – wąż wodny, ceniony za tłuszcz i jaja. Tradycyjnie pieczony na węglach, łowiony, gdy poziom wody w billabongach jest niski.

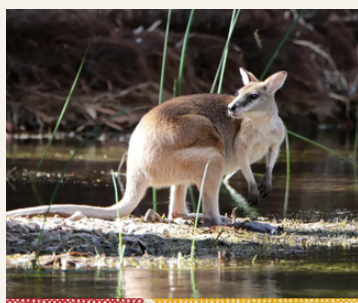
Czubiaczek australijski

Zwany „ptakiem Jezusa”, dzięki długim palcom potrafi chodzić po liściach lilii wodnych. To samiec wysiaduje jaja i broni piskląt przed drapieżnikami.

Bocian czarnoszyi

Djakarna – jedyny występujący w Australii gatunek bociana. Łatwo go rozpoznać po czarno-białym upierzeniu, metalicznie lśniącej szyi i potężnym, czarnym dziobie.

Walabia zwinnna

Gonorborlo żeruje na słodkich trawach, bulwach i spadłych owocach – takich jak śliwki Kakadu, owoce mleczne i zielone dzikie owoce.

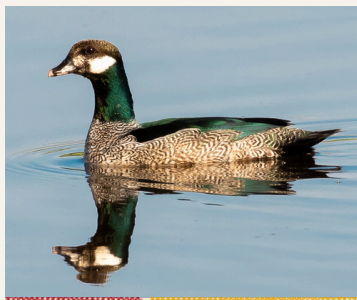
Lilia wodna

Błękitne płatki *An-dem* służą do barwienia tkanin. Łodygi można jeść na surowo – to orzeźwiająca przekąska, przypominająca w smaku seler naciowy.

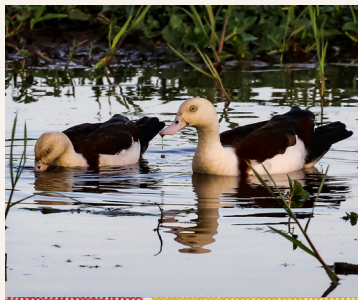
Bielik australijski

Marrawuddi – drugi co do wielkości ptak drapieżny Kakadu. Posiada doskonały wzrok, jest silnie terytorialny i łączy się w pary na całe życie. Podczas lotu wykonuje efektowne akrobacje powietrzne.

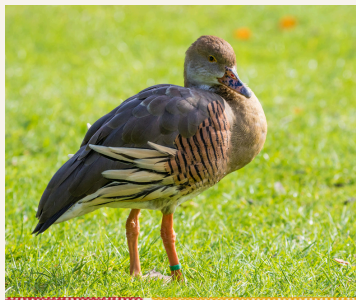
Karolinka zielona

Pomimo nazwy, gatunek ten jest bliżej spokrewniony z kaczkami niż z gęsiami. Najczęściej spotykany w parach lub małych stadach. Doskonale przystosowany do klimatu tropikalnego.

Szablodziób radża

Często obserwowany w parach lub małych grupach, żywi się roślinami wodnymi, owadami i drobnymi bezkręgowcami. Charakterystyczny dla niego jest delikatny, świszczący głos.

Gwizdacz długoczuły

Swoją nazwę zawdzięcza gwizdzącym odgłosom i długim piórom ozdobnym. Ma różowe błony między palcami. To najliczniejszy gatunek ptaków wodnych występujących w Yellow Water.

Gwizdacz wędrowny

Ma czarne błony pławne i bardziej intensywnie ubarwienie. Silny pływak, który nurkuje w poszukiwaniu roślin wodnych. Jedno ze świętych miejsc Bininj nosi nazwę pochodzącą od tego właśnie gatunku.

Czapla biała

Dzięki długim dziobom z łatwością chwytają ryby. W porze monsunowej tworzą duże kolonie lęgowe na wierzchołkach namorzynów.

Żuraw antygon

Te pełne gracji ptaki wypełniają powietrze charakterystycznym, trąbiącym głosem. Mogą osiągać wysokość nawet 1,25 metra.

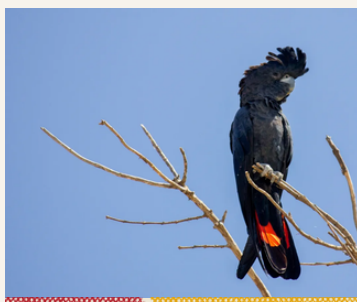
Kania gwizdziwa

Dzięki doskonałemu wzrokowi z łatwością dostrzega i chwytą drobne ssaki, ptaki oraz gady z niezwykłą precyzją.

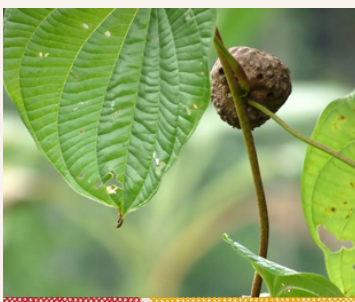
Latający lis

W języku bininijjskim nazywany *Guluban*. Tradycyjnie pieczony jest w gungede – piecu ziemnym. Mięso ma intensywny smak, jest tłuste i bogate w aromat.

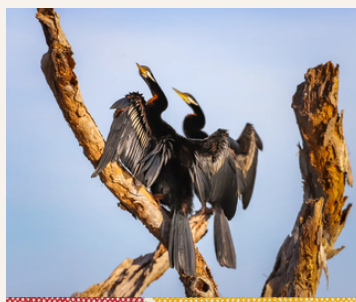
Kakadu czarna

Czarny kakadu z czerwonym ogonem zamieszkuje eukaliptusowe lasy, gdzie przy pomocy silnego dzioba rozłupuje nasiona rodzimych drzew.

Słodki ignam

Mankinjdjek to „zuchwały” ignam – jego toksyny czynią go trującym, lecz po odpowiednim przygotowaniu stanowi smaczne pożywienie. Zuchwały, ale pyszny!

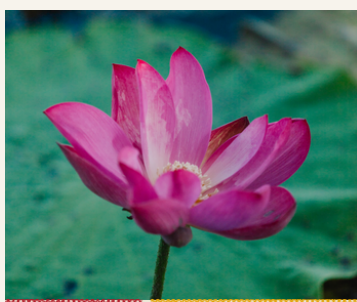
Wężówka australijska

Ptaki te posiadają błoniaste stopy, dziób przypominający włócznię i nieprzemakalne pióra, co umożliwia im głębokie nurkowanie i szybkie pływanie pod wodą.

Czapla ruda nocna

Znana z nocnego trybu życia oraz maskującego, stonowanego ubarwienia, które doskonale kamufluje ją wśród otoczenia.

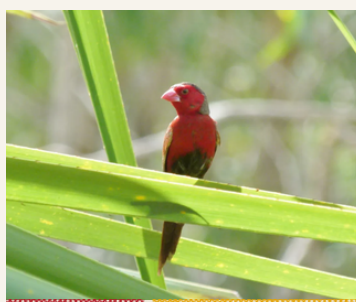
Lotos australijski

Kwiaty te ożywiają powierzchnię billabongu i tworzą siedliska dla wielu gatunków – od żab, przez owady, po ptaki wodne.

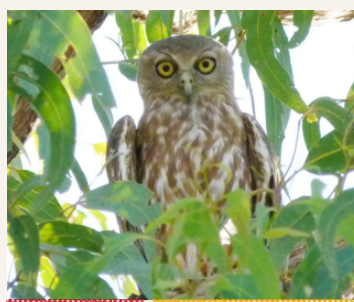
Ibis australijski

Duży ptak o długiej szyi, czarnej głowie i smukłym, zakrzywionym dziobie. Występuje w różnorodnych środowiskach na terenie całej Australii.

Amarantka czerwonolica

Rzadko spotykane ptaki, które można dostrzec wśród wysokich traw zalewowych, a najczęściej w koronach drzew pandanusu rosnących wzdłuż brzegów wód.

Sowa szczekliwa

Znana z głośnych, wybuchowych odgłosów, przypominających szczekanie psa.

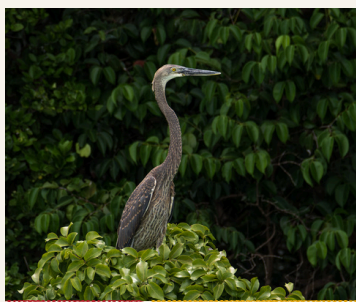
Żółw świński

Warradjan żywi się głównie roślinami, nasionami i owocami. Tradycyjnie pieczony na węglach w liściach paperbark, które nadają mięsu lekko eukaliptusowy aromat.

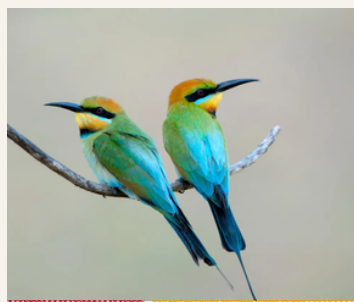
Kakadu krótkodzioby

Znany z komicznych zachowań, ten gatunek często bawi się ze swoimi towarzyszami, wydając głośne, przeciągłe i wielotonowe okrzyki w wysokim rejestrze.

Czapla wielkodzioba

Porusza się powoli, z szyją ułożoną w charakterystyczny „S” kształt. Poluje na ryby w płytkiej wodzie, wykorzystując długi, ostry dziób, typowy dla czapli i bąków.

Żoła tęczowa

Żywi się pszczołami, osami i innymi owadami latającymi, które chwytą w locie ostrym dziobem, wykazując się niezwykłą zwinnością.

Warzęcha królewska

Często spotykana, gdy brodzi w płytkiej wodzie w poszukiwaniu pożywienia. Jej charakterystyczny, łżykowany dziób omiata wodę, wyczuwając ofiary.

Drzewo Paperbark

Liście paperbark były tradycyjnie wykorzystywane przez Biniń jako poślanie, opatrunki i materiał na schronienia. Używane także do nadawania potrawom aromatu podczas pieczenia w piecu ziemnym.

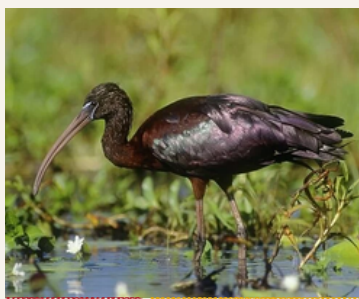
Kania czarna

Dzięki zwinności w locie i doskonałemu wzrokowi jest niezwykle skutecznym drapieżnikiem, zwłaszcza po porze deszczowej, gdy ogień wypłasza małe zwierzęta z buszu.

Kasztan wodny

Podstawowe pożywienie gęsi białoczarnych oraz smaczny, słodki bush tucker ceniony przez lud Biniń.

Ibis tęczyowy

Imponujący ptak o metalicznie połyskującym upierzeniu, które z pozoru wydaje się ciemnobrązowe, lecz w słońcu mieni się odcieniami zieleni, purpury i brązu.

Strzelczyk

Rodzime ryby Kakadu znane z niezwyklej techniki polowania – strącają owady z gałęzi, strzelając do nich precyzyjnym strumieniem wody.

Bambus Arnhem

Ta olbrzymia trawa stanowi siedlisko dla wielu gatunków zwierząt i odgrywa istotną rolę w utrzymaniu równowagi ekosystemu parku.

Czajka maskowa

Charakterystyczna dla niej jest żółta narośl na twarzy, czarna korona i głośny, przenikliwy głos. Zaciekle broni swojego terytorium i często gniazduje bezpośrednio na ziemi.

Pandanus wodny

An-djimdjim rośnie w pobliżu billabongów i strumieni. Pnie wykorzystywano do budowy tratw, a korzenie – do wyrobu pędzli malarskich. Blisko spokrewniony z pandanusem używany w tradycyjnym tkactwie.

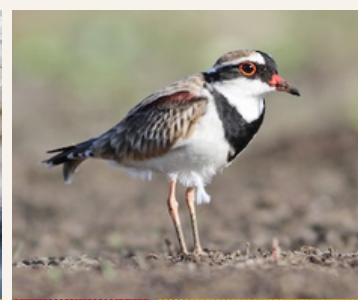
Czapla białoszyja

Zazwyczaj prowadzi samotny tryb życia. Cierpliwie brodzi w płytkiej wodzie, by błyskawicznie uderzyć ofiarę ostrym dziobem.

Czapla białoskrzydła

Czapla o niebieskoszarym i białym upierzeniu, polująca na ryby, owady, żaby i skorupiaki. Zwinna w ruchach, błyskawicznie chwytając ofiarę ostrym dziobem.

Sieweczka czarnoczelna

Niewielki ptak brodzący o czarnej masce na twarzy i jaskrawych, czerwonych obwódkach wokół oczu. Porusza się szybko i zwinne poluje w błocie i płytkiej wodzie.

Dzik zdziczały

Potomkowie udomowionych świń, wyjątkowo odporni i wszystkożerni. Powodują znaczne szkody w roślinności i glebie, wpływając negatywnie na rodzime ekosystemy roślinne.

Bawół wodny azjatycki

Annabarru zaburzają siedliska terenów zalewowych, jednak w pewnym stopniu wspomagają ekosystem, ponieważ zjadają inwazyjną trawę *Hymenachne*, która inaczej szybko by się rozprzestrzeniła.

Koń zdziczały

Pochodzą od koni porzuconych przez pierwszych osadników europejskich. Przystosowały się do życia na pustkowia, ale negatywnie wpływają na rodzimą florę.

Salwinia olbrzymia

Szybko rosnąca pływająca paproć wodna, stanowiąca poważne zagrożenie dla ekosystemów Kakadu. Ogranicza wzrost rodzimych roślin wodnych i pogarsza jakość wody.

Gatunki nierodzące